

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО, ШУМАРСТВО И ВОДОСТОПАНСТВО
СКОПЈЕ

ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН ЗА
ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ОРГАНСКО ЗЕМЈОДЕЛСКО
ПРОИЗВОДСТВО

Скопје, Февруари 2011

ВОВЕД:

- I. ОЦЕНА НА СОСТОЈБИТЕ ВО ОБЛАСТА ШТО ТРЕБА ДА СЕ УРЕДИ СО ЗАКОНОТ И ПРИЧИНИ ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, повикувајќи се на мерките за унапредување на казнената политика и подобрување на бизнис климата во Република Македонија подготвени од Кабинетот на заменик претседателот на Владата на

Република Македонија м-р Владимир Пешевски, усвоени од страна на Владата на Република Македонија, пристапи кон измена на постоечките одредби во законот за органско земјоделско производство кои се во насока на корекција на висината на глобите и воведување на постапка за едукација. Воедно вградени се и одредени технички корекции на текстот на постоечкиот закон.

Законот за органско земјоделско производство донесен во 2009 година, а објавен во („Службен весник на Република Македонија” број 146/09) содржи законски решенија применливи во областа на растелното и сточарско органско производство, собирањето на самоникнати растенија, преодот од редовно во органско земјоделско производство, како и производството на преработена храна, добиточна храна и органски квасец. Исто така, содржани се и одредени права и обврски на сите субјекти кои применуваат органско земјоделско производство, вклучително и на контролните/сертификациски тела кои вршат стручна контрола во органско земјоделско производство, како и критериумите и условите за овластување на лабораториите и контролните/сертификациски тела, со што се зајакнува системот на вршење на анализи и стручна контрола во органско земјоделско производство, но исто така се зајакнува и инспекцискиот надзор и казнената политика. Законот предвидува и можности за учество на здруженијата на органски производители во донесувањето на планските документи преку нивно учество во работата на комисијата за органско земјоделско производство и можност за користење на средства од Буџетот на Република Македонија преку Програмата за поддршка на развојот на органското земјоделско производство.

Имајќи ги во предвид досегашните искуства во оваа област заради дорегулирање на одделни прашања се нудат решенија кои ќе овозможат поефикасна примена на законот.

II. ЦЕЛИ, НАЧЕЛА И ОСНОВНИ РЕШЕНИЈА

Целта на предложениот закон е подобрување на бизнис климата во Република Македонија преку воведување на можноста за едукација, со што ќе се овозможи намалување на можните глоби преку шансата за корекција на неправилностите.

Класификација на прекршоците во зависност од видот и тежината на истите при што освен репресивниот карактер ќе се овозможи непречено одвивање на континуираното работење на бизнис заедницата во областа на органското земјоделско производство.

Целта на предложениот закон е и целосно остварување на целите на законот преку дорегулирање на одредени прашања.

III. ОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОД ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОНОТ ВРЗ БУЏЕТОТ И ДРУГИТЕ ЈАВНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА

Предлогот на законот не предизвикува финансиски последици врз Буџетот на Република Македонија.

IV. ПРОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА ПОТРЕБНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ, НАЧИНОТ НА НИВНО ОБЕЗБЕДУВАЊЕ, ПОДАТОЦИ ЗА ТОА ДАЛИ СПРОВЕДУВАЊЕТО НА ЗАКОНОТ ПОВЛЕКУВА МАТЕРИЈАЛНИ ОБВРСКИ ЗА ОДДЕЛНИ СУБЈЕКТИ

За спроведувањето на предложените измени на Законот за органско земјоделско производство не е потребно обезбедување финансиски средства.

V. ПРЕГЛЕД НА РЕГУЛАТИВИ ОД ДРУГИ ПРАВНИ СИСТЕМИ И УСОГЛАСЕНОСТ НА ИЗМЕНИТЕ НА ЗАКОНОТ СО ПРАВОТО НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА

Регулатива 2007/834/EЗ од 28 Јули 2007 година;
Регулатива 2008/889/EЗ од 05 Септември 2008 година.

ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОН ЗА ОРГАНСКО ЗЕМЈОДЕЛСКО ПРОИЗВОДСТВО

Член 1

Во Законот за органско земјоделско производство (“Службен весник на Република Македонија“ бр.146/09), по членот 2 се додава нов член 2-а кој гласи:

“Член 2-а

Во постапката за инспекциски надзор ќе се применуваат одредбите од Законот за инспекциски надзор и Законот за Државен инспекторат за земјоделство доколку со овој закон не е поинаку регулирано.“

Член 2

Во членот 3 точката 13 се менува и гласи:

„13. „етикетирање“ означува зборови, трговски знаци, заштитни знаци, илустриран опис или симболи кои се поврзуваат или се поставуваат на секое пакување, документ, известување, етикета, плочка или приклучно прстенче или ременче кои го придружуваат или се однесуваат на производот;“

Точката 19 се менува и гласи:

„19. „национална ознака за органски производ“ е ознака со која се означуваат органските производи; и „национална ознака за органски производ во преод“ е ознака со која се означуваат органските производи во преоден период;“

По точка 19 се додава нова точка 19-а која гласи:

„19-а. „код“ е референтен број кој министерството го доделува на овластените контролни/сертификациски тела;“

По точката 37 се додава нова точка 38 која гласи:

„38. „мониторинг “ - е вршење на планирани последователни набљудувања и мерења со цел добивање на преглед на состојбата на усогласеност со прописите за органско земјоделско производство.“

Член 3

Во член 9 по ставот (3) се додава нов став (4) кој гласи:

„Субјектите кои ја користат поддршката од став (2) на овој член со изјава дадена кај Агенцијата за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој се обврзуваат дека активностите во органското земјоделско производство за кои добиваат поддршка непрекинато ќе ги практикуваат во времетраење од пет години.“

Член 4

Во членот 16 по ставот (1) се додава нов став (2) кој гласи:

„За да може семенскиот и саден материјал да се употреби во органското растително производство потребно е субјектот кој произведува семенски и саден материјал да биде запишан во Регистарот на снабдувачи на семенски и саден материјал кој го води Управата за семе и саден материјал и да поседува сертификат од страна на контролното/сертификациското тело.“

Ставот (2) станува став (3).

Ставот (3) кој станува став (4) се менува и гласи: „Министерството, врз основа на годишните извештаите од контролните/сертификациските тела на интернет страната на министерството објавува годишна Листа на репродуктивен растителен материјал од органското растително производство.“

Ставот (4) станува став (5).

Член 5

Во членот 18 став (1), „алинејата 3“ и „став (2)“ се бришат.

Ставот (3) кој станува став (2) се менува и гласи:

„Постапките за собирање, пакување, превоз и складирање на органски производи поблиску ги пропишува министерот.“

Член 6

Во членот 22 ставот (3) се менува и гласи:

„Не се употребуваат други форми на вештачко размножување, како што е клонирање и ембрио-трансфер.“

Член 7

Во членот 23 во ставот (13) точката на крајот на реченицата се брише и се додаваат зборовите „за време од најмалку три месеци за говеда, 45 дена за овци и кози и 40 дена за прасиња.“

Во ставот (15), во алинеја 1 бројот „60“ се заменува со бројот „100“.

Член 8

Во член 24 став (5) се брише.

Ставовите (6), (7), (8), (9) стануваат став (5), (6), (7) и (8).

Член 9

Во член 25 по ставот (1) се додава нов став (2) кој гласи:

„Се забранува сточарско производство без земја, кога субјектот не управува со земјоделска површина и/или нема склучено писмен договор за соработка исклучиво со други субјекти кои се придржуваат кон правилата за органско производство, во намера да се проследи вишокот ѓубриво од органското производство.“

Ставот (2) кој станува став (3) се менува и гласи:

„Добитокот има постојан пристап до отворени површини, по можност пасишта, кога тоа го дозволуваат временските услови и состојбата на почвата, а бројот на животни е ограничен заради минимизирање на прекумерното пасење, раскалување на почвата, ерозија или загадување предизвикано од животните или од расфрлање на нивното ѓубриво.“

Ставот (3) станува став (4).

Член 10

Во членот 32 после ставот (6) се додава нов став (7) кој гласи:

„(7) Правилата од член 30 и 31 на овој закон, постапките од став (1), (2), (3), (4), (5) и (6) на овој член и член 33 на овој закон за одгледување на водните животни поблиску ги пропишува министерот.“

Член 11

Во членот 36 во став (3) зборовите „за одредено земјиште е издадена потврда согласно член 18, став (1) од овој закон како и во други случаи во кои“ се бришат.

Член 12

Во членот 39, во став (2), точка а) се менува и гласи:

„органски преработена храна содржи најмалку 95% состојки од земјоделско потекло кои се органски, при што во процесот на анализа додадената вода и готварска сол не се земаат предвид;“

Ставот (2), точка б) се менува и гласи:

„(б) во органската преработена храна дозволена е употребата на додатоци, помошни средства при преработката, додатоци за вкус и мирис, вода, сол, подготовки од микроорганизми и ензими, минерали, елементи во трагови, витамини, како и аминокиселини и други микрохранливи состојки во прехранбените производи за одредени хранливи вредности наведени во Листата на производи и супстанции кои се користат во процесот на производство на органски преработена храна.“

Член 13

Во членот 41 алинеја 7 се менува и гласи:

„- кога употребата на додатоци во храната и на други материи која е утврдена во член 39, став (2), точка (б) од овој закон и кои се наоѓаат на Листата на производи и супстанции кои се користат во процесот на производство на органски преработена храна и Листата на додатоци во добиточната храна и други материи кои се користат во исхраната на

животните е неопходна, а тие материи се недостапни на пазарот, се користат состојки кои се наоѓаат на Листата на состојки кои не биле произведени според принципите на органското земјоделство.“

Член 14

Насловот на Глава VI се менува и гласи: „ЕТИКЕТИРАЊЕ И ПРОМЕТ“.

Член 15

Во член 42 во ставот (1) зборот „ознаката“ се заменува со зборот „етикетирање“.

Став (2) се менува и гласи:

„Употребата на слични термини, независно дали се работи за сировина или готов производ во процесот на производство на храна или добиточна храна од домашно потекло и производство термините "еко", "био" и "еколошки" и сите префикси, суфикси, кратенки или нивни комбинации и сите термини изведени од терминот органско кои може да го доведат во заблуда потрошувачот по прашање на видот на производството е забранета.“

Член 16

Во насловот на член 43 зборот „Означување“ се заменува со зборот „Етикетирање“.

Во членот 43 ставот (1) се менува и гласи:

„Со етикетирање согласно од член 42, став (1) од овој закон се означува:“

Во ставот (2) зборовите „Ознаката од член 42, став (1) од овој закон“ се заменуваат со зборот „Етикетирање.“

Во ставот (3) зборот „означување“ се заменува со зборот „етикетирање“.

Член 17

Во насловот на член 44 по зборовите „во преод“ се додаваат зборовите „и специфичности за етикетирање“.

Во членот 44 ставот (1) се менува и гласи:

„Националната ознака за органски производ и националната ознака за производ во преод задолжително се наоѓа на етикетата на секој од производите кои се произведени во согласност со одредбите на овој закон. На етикетата задолжително се наоѓа и број на кодот на контролното/сертификациско тело од член 50, став (3) и земја на потекло со список на состојки (декларација).“

Член 18

По членот 45 се додава нов член 45-а кој гласи:

„Промет

Член 45-а

- (1) Органските производи кои се пуштаат во промет мора да бидат во согласност со одредбите на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон.
- (2) Органските производи може да се пуштат во промет само доколку за истите е издаден сертификат согласно член 48 став (2) или член 52-а став (2) од овој закон.“

- (3) Органските производи кои се пуштаат во промет треба да се означени согласно член 44 од овој закон.

Член 19

Во членот 46 став (2) алинејата 3 зборовите „за сертификација на органското земјоделско производство“ се заменуваат со зборовите „согласно најновите верзии на стандардот MKC EN 45011 i ISO/IEC Водич 65 (Општи барања за телата кои работата со системите за сертификација на производи).“

По ставот (2) се додаваат два нови става (3) и (4) кои гласат:

„(3) Стручна контрола се врши на секој субјект кој произведува, подготвува, складира, ракува или пушта во промет органски производи или органски производи во преод. На стручна контрола не подлежат објектите кои продаваат производи директно на крајните потрошувачи или корисници кои што немаат централен склад и не вршат сопствена дистрибуција за органските производи или производите во преод, доколку тие не произведуваат и не подготвуваат органски производи.“

„(4) Стручната контрола се врши врз основа на проценка на ризикот од појавување на неправилности и прекршувања во однос на барањата од овој закон. Сите субјекти се предмет на стручната контрола најмалку еденш годишно.“

Ставот (3) станува став (5).

Член 20

Во член 47 во ставот (1) по алинеја 5 се додава нова алинеја 6 која гласи:
„- врз основа на проценка на ризикот зема примероци од храна, земјоделски производи, растенија или делови на растенија и делови на земјоделско земјиште за анализа на остатоци на пестициди, ГМО и тешки метали. Анализа на остатоци на пестициди врши кај најмалку 3% од субјектите, анализа на ГМО кај најмалку 1% од субјектите и анализа на остатоци на тешки метали кај најмалку 1% од субјектите.“

Член 21

По членот 47 се додава нов член 47-а кој гласи:

„Мерки во случај на прекршувања и неправилности

Член 47-а

(1) Кога ќе се открие значителни прекршувања или неправилности, контролното/сертификациско тело му наложува корективни мерки на субјектот за кого станува збор во поглед на продавањето и рекламирањето производи со ознаки и етикета согласно член 44 од овој закон во времетраење соодветно на природата и конкретните околности на неправилните активности.

(2) Информации за случаите за неправилности или прекршувања кои влијаат врз органскиот статус на производот веднаш се проследуваат помеѓу контролните/сертификациски тела, министерството и Државниот инспекторат за земјоделство. Нивото на известување зависи од сериозноста и обемот на откриените неправилности и прекршувања.“

Член 22

Во член 48 ставот (2) се менува и гласи:

„Контролното/сертификациско тело кое врши стручна контрола води и чува евиденција за субјектите и врз основа на податоците од евиденцијата и контролата, издава сертификат дека производот, процесот на производство, подготовката или

пуштањето во промет на истиот е во согласност со правилата и постапките утврдени со овој закон.“

По ставот (2) се додаваат три нови става: (3) и (4) кои гласат:

„(3) Формата и содржината на сертификатот од став (2) на овој член, како и на евиденцијата која ја водат субјектите ја пропишува министерот.

(4) На барање на субјектот, контролното/сертификациско тело издава сертификат за извоз на органски земјоделски производи.“

Ставот (3) кој станува став (5) се менува и гласи:

„Субјектите и контролното/сертификациско тело се должни да водат и ја чуваат евиденцијата за производството, подготовката, пуштањето во промет и извозот на органски производи, како и за извршените контроли.“

Член 23

Во член 50 по ставот (3) се додава нов став (4) кој гласи:

„Со решението од став (1) на овој член овластените контролните/сертификациски тела добиваат код од страна на министерството кој содржи акроним за земјата согласно меѓународниот стандард за кодовите на земјите ISO 3166 од две букви (МК), термин кој претставува упатување на органскиот начин на производство (ОРГ) и референтен број одреден од министерството.“

Ставот (5) станува став (6).

Во ставот (6) кој станува став (7) зборовите „став (4) и (5)“ се заменуваат со зборовите „став (5) и (6)“.

По ставот (7) се додава нов став (8) кој гласи:

„Министерството потпишува договор за размена на информации со Институтот за акредитација на Република Македонија.“

Член 24

Во членот 52 во ставот (2) зборовите „и државните фитосанитарни инспектори (во понатамошниот текст: инспектори) и Управата за ветеринарство преку официјални ветеринари“ се бришат.

По ставот (2) се додава нов став (3) кој гласи:

„Надлежност над спроведување на одредбите од овој закон имаат и државните фитосанитарни инспектори согласно законот за Здравје на растенијата и официјалните ветеринари за одредбите од член 24, 26, 27, 33 од овој закон.“

Во ставот (3) кој станува став (4) зборовите „граничен премин или друго место определено или одобрено од царинскиот орган,“ се бришат.

Ставот (4) станува став (5).

Член 25

По членот 52, се додава нов став 52-а кој гласи:

„ Сертификација на производи од увоз

Член 52 - а

(1) Субјектот мора да ги пријави увезените органски производи до Државниот инспекторат за земјоделство за докажување на сообразноста на увезените производи со одредбите и прописите донесени врз основа на овој закон.

(2) Субјектот кој увезува производи со органско потекло не смее да ги пушти во промет производите за кој Државниот инспекторат за земјоделство нема издадено сертификат за сообразност на производство на органски производи со земјата увозник.

(3) Трошоците за издавањето на сертификатот се во висина на стварно направените трошоци и се на товар на субјектот.

(4) Формата, содржината и образецот на сертификатот од став (2) на овој член, како и начинот на издавањето и пропратната документација која ја придружува пратката со производи со органско потекло ја пропишува министерот.“

Член 26

Во членот 53 ставот (3) се менува и гласи:

„Доколку при административната контрола како и при спроведениот инспекциски надзор Државниот инспекторат за земјоделство утврди дека производите кои доаѓаат од увоз не ја исполнуваат сообразноста на органските производи согласно овој закон ќе издаде решение за предекларирање на производот.“

Ставот (4) се менува и гласи:

„Доколку субјектот не постапи согласно решението од став (3) на овој член инспекторот ќе ги одземе производите како и амбалажата за пакување на производот.“

Ставот (5) се менува и гласи:

„Трошоците од став (4) на овој член се на товар на субјектот“

Ставот (6) се менува и гласи:

„Против решението до ставот (3) на овој член може да се поднесе жалба во рок од осум дена од денот на приемот на решението преку инспекторот до комисија за жалби при инспекторатот која ја именува министерот.“

Во ставот (7) „запирката“ и зборовите „освен ако со него може да настане материјална штета која не може да се надомести“ се бришат.

Член 27

Во насловот на член 55 зборовите „и суперанализа“ се бришат.

Во член 55 во ставот (1) по зборот „анализа“, зборовите „и суперанализа“ се бришат.

Член 28

Член 56 се менува и гласи:

„Член 56

Мониторинг

(1) Државен инспекторат за земјоделство во рамките на својата надлежност го организира мониторингот во областа на органското земјоделско производство согласно методологијата за спроведување на мониторинг.

(2) Мониторингот се спроведува преку мерења, следење, оценка и контрола на параметрите на органските производи во сите фази на производство и промет увоз преку кои се утврдува исполнување на општите и посебните барања утврдени со позитивните прописи на РМ.

Член 29

По членот 56 се додаваат два нови члена 56-а и 56-б кои гласат:

„Постапка за едукација

Член 56-а

Доколку при вршењето на инспекцискиот надзор овластениот инспектор утврди дека е сторена неправилност од член 58-б и 59-б од овој закон по прв пат, државниот

инспектор за земјоделство е должен да состави записник во кој ќе ја утврди сторената неправилност со укажување за отстранување на утврдената неправилност во рок од осум дена и со едновременно врачување на покана за спроведување на едукација на лицето или субјектот каде е утврдена неправилноста при вршењето на инспекцискиот надзор.

Формата и содржината на поканата за едукација, како и начинот на спроведување на едукацијата ја пропишува министерот.

Едукацијата ја организира и спроведува Државниот инспекторат за земјоделство во рок не подолг од 15 дена од денот на спроведувањето на инспекцискиот надзор.

Едукацијата може да се спроведе за повеќе утврдени исти или истородни неправилности за еден или за повеќе субјекти.

Доколку во закажаниот термин лицето или субјектот над кој се спроведува едукација не се јави на едукацијата, ќе се смета дека едукацијата е спроведена.

Доколку лицето или субјектот над кој се спроведува едукација се јави на закажаната едукација и истата ја заврши, ќе се смета дека е едуциран по однос на утврдената неправилност.

Доколку овластениот инспектор при спроведување на контролниот надзор утврди дека се отстранети утврдените неправилности од став 1 на овој член, донесува заклучок со кој ја запира постапката на инспекциски надзор.

Доколку овластениот инспектор при спроведување на контролниот надзор утврди дека не се отстранети утврдените неправилности од став 1 на овој член, по спроведувањето на постапката за порамнување поднесува барање за поведување на прекршочна постапка пред прекршочната Комисија формирана согласно Законот за Државен инспекторат за земјоделство.

Државниот инспекторат за земјоделство, води евиденција за спроведената едукација на начин пропишан од министерот.“

“Квартален извештај

56-б

Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство за извршениот инспекциски надзор од страна на Државниот инспекторат за земјоделство е должно на својата интернет страница да објавува квартален извештај.”

Член 30

Насловот на Глава IX се менува и гласи: „ПРЕКРШОЧНА ПОСТАПКА И ПОСТАПКА ЗА ПОРАМНУВАЊЕ“

Член 31

Членот 58 се менува и гласи:

„Прекршочни одредби

Член 58

(1) Глоба во износ од 3 000 евра до 5 000 евра во денарска противвредност, ќе му се изрече за прекршок на правно лице ако:

- 1) употребува ГМО во органско производство (член 12);
- 2) употребува производи и супстанции, препарати, ѓубриња и производи за заштита на растенија кои не се дозволени за употреба во органското производство (член 15);

3) употребува семенски и саден материјал од неорганско потекло на кој е спроведен третман со производи за заштита на растенија кои не се дозволени средства за употреба во органско земјоделско производство, како и употребува средства за чистење и дезинфекција кои не се дозволени за употреба на органско земјоделско производство (член 16);

4) за производство на печурки користи супстрати спротивно на (член 17);

5) не ги исполнува условите од (член 32);

6) не ги исполнува условите од (член 35);

7) постапува спротивно на одредбите од (член 45);

8) пушта во промет производи спротивно на (член 45-а);

9) постапува спротивно на одредбите од (член 47);

10) не ги почитува одредбите од (член 47-а);

11) увезува органски производи спротивно на (член 51).

(2) Глоба од 1 500 до 2 000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице, за прекршок од став 1 од овој член.

(3) За прекршок од став 1 од овој член, освен глоба на правното лице ќе му се изрече и прекршочна санкција забрана за вршење на дејност во траење до шест месеци.“

Член 32

По членот 58 се додава нов член 58 – а кој гласи:

„Член 58-а

(1) Глоба во износ од 2 000 евра до 3 000 евра во денарска противвредност, ќе му се изрече за прекршок на правно лице ако:

1) употребува јонизирачко зрачење за третман на органска или добиточна храна или сировини кои се употребуваат во органска или добиточна храна (член 13);

2) собира самоникнати растенија и нивни делови спротивно на (член 18);

3) не ги почитува правилата за одгледување и условите за сместување на животните (член 21);

4) не се почитуваат правила за исхрана на добиток во органско производство (член 23);

5) добитокот со органски статус не го чува одделно од останатиот добиток (член 25);

6) не се почитуваат услови за органско пчеларско производство (член 28);

7) постапува спротивно на одредбите од (член 29);

8) употребува подмладок од водни животни кои не потекнуваат од органска производна единица (член 30);

9) за чистење и дезинфекција користи средства кои не се наоѓаат на Листата од (член 34);

10) не ја запазува постапката за премин од редовно во органско земјоделско производство (член 36);

11) не се почитуваат општи правила за производство на преработена добиточна храна (член 38);

12) не се почитуваат општи правила и постапки во процесот на подготвување на храна (член 39);

13) не се почитуваат правилата за производство и употреба на органски квасец (член 40);

14) неовластено употребува термини кои се однесуваат на органско земјоделско производство (член 42);

15) етикетира производи спротивно на (член 43);

16) постапува спротивно на (член 44);

17) не го почитува начинот и постапката за вршење на стручна контрола во органското производство (член 46);

18) постапува спротивно на одредбите од (член 48, став 2,3 и 6).“

(2) Глоба од 1 000 до 1 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице, за прекршок од став 1 од овој член.

(3) За прекршок од став 1 од овој член, освен глоба на правното лице ќе му се изрече и прекршочна санкција забрана за вршење на дејност во траење до три месеци.“

Член 33

По членот 58 - а се додава нов член 58 – б кој гласи:

„Член 58 б

(1) Глоба во износ од 1 000 евра во денарска противвредност, ќе му се изрече за прекршок на правно лице ако:

1) не се почитуваат правилата за размножување (член 22);

2) не ги евидентира сите лекувани болни животни спортивно на (член 24, став 4);

3) не се почитуваат правилата од (член 31);

4) не води и не ја чува евиденцијата за субјектите (член 48, став 6);

5) субјектите не водат и не ја чуваат евиденцијата за своето производство (член 48, став 6);

6) не постапува по решение на инспекторот спротивно на (член 53, став 1,2,3);

(2) Глоба од 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице, за прекршок од став 1 од овој член.“

Член 34

Членот 59 се менува и гласи:

„Член 59

(1) Глоба во износ од 1 000 евра до 1 500 евра во денарска противвредност, ќе му се изрече за прекршок на физичко лице ако:

1) употребува ГМО во органско производство (член 12);

2) употребува производи и супстанции, препарати, ѓубриња и производи за заштита на растенија кои не се дозволени за употреба во органското производство (член 15);

3) употребува семенски и саден материјал од неорганско потекло на кој е спроведен третман со производи за заштита на растенија кои не се дозволени средства за употреба во органско земјоделско производство, како и употребува средства за чистење и дезинфекција кои не се дозволени за употреба на органско земјоделско производство (член 16);

4) за производство на печурки користи супстрати спротивно на (член 17);

5) не ги исполнува условите од (член 35);

6) етикетира производи спротивно на (член 43);

7) постапува спротивно на (член 44);

8) постапува спротивно на одредбите од (член 45);

9) пушта во промет производи спротивно на (член 45-а);

10) не го почитува начинот и постапката за вршење на стручна контрола во органското производство (член 46).“

Член 35

По членот 59 се додава нов член 59 – а кој гласи:

„Член 59-а

(1) Глоба во износ од 500 евра до 1 000 евра во денарска противвредност, ќе му се изрече за прекршок на физичко лице ако:

- 1) употребува јонизирачко зрачење за третман на органска или добиточна храна или сировини кои се употребуваат во органска или добиточна храна (член 13);
- 2) собира самоникнати растенија и нивни делови спротивно на (член 18);
- 3) не ги почитува правилата за одгледување и условите за сместување на животните (член 21);
- 4) не се почитуваат правила за исхрана на добиток во органско производство (член 23);
- 5) добитокот со органски статус не го чува одделно од останатиот добиток (член 25);
- 6) не се почитуваат услови за органско пчеларско производство (член 28);
- 7) постапува спротивно на одредбите од (членот 29);
- 8) употребува подмладок од водни животни кои не потекнуваат од органска производна единица (член 30);
- 9) не се почитуваат правилата од (член 31);
- 10) не ги исполнува условите од (член 32);
- 11) за чистење и дезинфекција користи средства кои не се наоѓаат на Листата од (член 34);
- 12) не ја запазува постапката за премин од редовно во органско земјоделско производство (член 36);
- 13) не се почитуваат општи правила за производство на преработена добиточна храна (член 38);
- 14) не се почитуваат општи правила и постапки во процесот на подготвување на храна (член 39);
- 15) неовластено употребува термини кои се однесуваат на органско земјоделско производство (член 42).“

Член 36

По членот 59 - а се додава нов член 59 – б кој гласи:

„Член 59-б

(1) Глоба во износ од 300 евра во денарска противвредност, ќе му се изрече за прекршок на физичко лице ако:

- 1) не се почитуваат правилата за размножување (член 22);
- 2) не ги евидентира сите лекувани болни животни спортивно на (член 24, став 4);
- 3) не се почитуваат правилата за производство и употреба на органски квасец (член 40);
- 4) субјектите не водат и не ја чуваат евиденцијата за своето производство на органски производи (член 48, став 6);
- 5) не постапува по решение на инспекторот спротивно на (член 53, став 1,2).“

Член 37

Во членот 60 после бројот „58“ се додаваат броевите: „58-а, 58-б“, а после бројот „59“ се додаваат броевите: „59-а, 59-б“.

Започнати постапки
Член 38

Започнатите постапки за финансиска поддршка во органското земјоделско производство пред денот на влегување во сила на овој закон ќе завршат согласно постојните прописи.

Влегување во сила
Член 39

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ

I. ОБЈАСНУВАЊЕ НА СОДРЖИНАТА НА ОДРЕДБИТЕ НА ПРЕДЛОГ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ОРГАНСКО ЗЕМЈОДЕЛСКО ПРОИЗВОДСТВО

Предложените измени се во насока на класифицирање на прекршоците во зависност од видот и тежината на истите и воведување на едукација за прекршителите како превентивна мерка која овозможува намалување на можните глоби преку шансата за отстранување на неправилностите во работењето и во насока за техничка корекција на одредбите од законот.

Дел од предложените измени се во насока на попрецизно регулирање на одделни прашања кои заедно со техничките корекции во текстот на законот ќе овозможат поефикасна примена и целосно остварување на целите на законот.

II. МЕЃУСЕБНА ПОВРЗАНОСТ НА РЕШЕНИЈАТА СОДРЖАНИ ВО ПРЕДЛОЖЕНИТЕ ОДРЕДБИ

Решенијата содржани во одредбите на Предлог законот во однос на законот за органско земјоделско производство се меѓусебно поврзани и се однесуваат на иста работа.

III. ПОСЛЕДИЦИ ШТО ЌЕ ПРОИЗНЕСАТ ОД ПРЕДЛОЖЕНИТЕ РЕШЕНИЈА

Со предложените измените на законот кои се во насока на корекција во делот на прекршочните одредби на глобите за сторените прекршоци се врши:

- имплементација на предлог мерките за унапредување на казнената политика;
- градација на тежината на прекршокот;
- овозможување на корекција на неправилностите преку можноста за едукација, со што се овозможува намалување на глобата и
- објавување на податоците од извршените контроли со цел поголема транспарентност во работењето.

Со предложените измените на законот кои се во насока на техничко подобрување се овозможува полесна имплементација на одредбите од законот.

Целта на предложениот закон е и целосно остварување на целите на законот преку дорегулирање на одредени прашања.

ОДРЕДБИ НА ПОСТОЈНИОТ ТЕКСТ ШТО СЕ МЕНУВААТ И ДОПОЛНУВААТ

Во предлог на Законот за изменување и дополнување на Законот за органско земјоделско производство во однос на постоечкиот Закон за органско земјоделско производство (“Службен весник на Република Македонија” број 146/09) се менуваат следните пречистени членови:

Дефиниции Член 3

Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. „органско земјоделско производство“ е начин на производство каде методите кои се користат се во согласност со одредбите од овој закон во сите фази на производството, подготовката и дистрибуцијата;
2. „фази на производство, подготовка и дистрибуција“ е секоја фаза од примарното производство на органски производи, вклучувајќи складирање, преработка, доработка, транспорт, продажба или снабдување на крајните корисници, како и означување, рекламирање, увоз, извоз и подоговорни активности;
3. „субјект“ е правно или физичко лице одговорно да ги исполнува барањата од овој закон;
4. „растително органско производство“ е производство на земјоделски растителни производи, вклучувајќи берење и собирање на самоникнати растителни производи за комерцијални цели;
5. „сточарско органско производство“ е производство на домашни или одомаќени копнени животни (вклучувајќи ги и корисните инсекти);
6. „аквакултура“ е одгледување и производство на водни организми употребувајќи техники за зголемување на производството над можностите на нивната природна животна средина.
7. „преод“ е премин од неорганско во органско производство за одреден временски период, во чие времетраење се применувани одредбите за органското производство;
8. „подготовка“ се постапки за зачувување и/или преработка на органски производи вклучувајќи колење и расекување на сточарските производи, како и пакување, означување и/или измени кои се прават на ознаката заради методот на органското производство;
9. „храна“ е секоја супстанца или производ, без разлика дали е преработен, делумно преработен или непреработен кој е наменет за употреба од страна на луѓето, вклучувајќи пијалак, гума за цвакање, адитиви и секоја супстанца, намерно вградена во храната во текот на нејзиното производство, подготовка или третман.
10. „добиточна храна“ е производ од растително, животинско или минерално потекло, добиен природно како кабести или концентрирани суровини или индустриски како комплетни крмни смеси и суровини, кој служи за храна на добитокот, а не е штетен за нивното здравје, како ни за здравјето на луѓето што ги користат добиточните производи.
11. „додатоци на добиточната храна“ се супстанции, микроорганизми или подготовки различни од добиточната храна и премикси, кои се намерно додадени во добиточната храна или водата со цел да се постигнат следниве цели:
 - подобрување на карактеристиките на добиточната храна;
 - подобрување на карактеристиките на животинскиот производ;
 - подобрување на карактеристиките на бојата на украсните риби и птици;
 - задоволување на прехранбените потребите на животните;
 - ублажување на последиците од одгледување на животните врз животната средина;
 - подобрување на резултатите од производството и добросостојбата, особено преку влијание на гастроинтестиналната флора, или сварливоста на храналивите материји кај животните и
 - постоење на кокцидиостатски и хистомоноостатски ефект.

12. „пуштање во промет“ е продажба, дистрибуција, складирање на храна за човечка исхрана или добиточна храна наменета за продажба и понуда за продажба или било која друга форма на пренос, независно дали преносот е бесплатен или не;

13. „означување“ е препознатлив знак, трговско име, трговска марка, илустрација или симбол кој се поставува на пакувањето, документот, известувањето, плочка, прстен или ремен кои се однесуваат на производот;

14. „рекламирање“ е секое претставување на јавноста на секој начин, освен означувањето, кое има за цел да влијае на формирање став, верувања или однесувања со цел директно или индиректно да се промовира производството на органските производи;

15. „контролно/сертификациско тело“ е независно правно лице на кое надлежниот орган му дава овластување за вршење контрола и сертификација во органското земјоделско производство, во согласност со одредбите од овој закон.

16. „контрола за сертификација“ е постапка која ја спроведува контролното/сертификациско тело за прв пат во процесот на издавање на сертификат за органско земјоделско производство;

17. „сертификација“ е постапка со која што независното правно лице (контролно/сертификациско тело) дава писмена потврда дека производот, процесот или услугата се усогласени со специфицираните барања за органско земјоделско производство;

18. „контролни посети“ се најавени или ненајавени посети од страна на контролното/сертификациско тело над субјектот, како дел од постапката за сертификација;

19. „ознака за сообразност“ е ознака со која се потврдува сообразноста на производот со конкретна група стандарди или други прописи со кои се утврдени стандарди;

20. „состојки“ се сите материји, вклучувајќи ги и додатоците, кои се употребуваат во производството/подготовката на прехранбените производи и сеуште се присутни во крајниот производ, иако се во изменета форма. Во случај состојката во соодветниот прехранбен производ, да е произведена од неколку состојки, поимот ќе се однесува како за состојка на соодветен прехранбен производ.

Како состојки не се сметаат:

- составни делови на состојката што привремено биле одвоени за време на производниот процес, а подоцна дополнително додадени, со удел не е поголем од почетниот;

- додатоци - чие присуство во одреден прехранбен производ се должи единствено на фактот што истите/или истиот биле составен дел на дадениот прехранбен производ и немаат никаква технолошка функција при добивањето на крајниот производ;

- помошни средства кои се употребуваат во преработката;

- материји кои се употребуваат во количества исклучиво неопходни како растворувачи или средини за подобрување на вкусот или мирисот;

- материји кои не се додатоци, но се употребуваат на ист начин и со иста намена, како помошни средства за преработка и сè сеуште присутни во крајниот производ, дури и во изменета форма;

21. „надворешни влезни материји“ се средства кои се применуваат во процесот на производство, а кои не се со потекло од субјектот;

22. „генетски модифицирани организми“ (во понатамошниот текст: „ГМО“) се организми, со исклучок на човечките суштества, во кои генетскиот материјал бил променет на начин кој не се случува по природен пат (преку парење или природна рекомбинација) и кои не се добиени преку техники на генетска модификација (мутагенеза и спојување на клетки, вклучително и на спојувањето на протопласти);

23. „произведени од ГМО“ се производи кои делумно или целосно произлегуваат од ГМО, но не содржат или не се составени од ГМО;

24. „произведени со ГМО“ се производи кои се добиени со употреба на ГМО како последен жив организам во процесот на производство, но не содржат или не се состојат од ГМО ниту се произведени од ГМО;
25. „помошно средство при преработка“ е секоја материја што самостојно не се консумира и не претставува самостојна состојка на храната. Таа материја се употребува со намера да се исполнат одредени технолошки цели при преработката на сировините, храната или нејзините состојки, да исполни некаква технолошка цел за време на третманот или преработката, при што може да дојде до нивно ненамерно, но неизбежно присуство како остаток од материјата или нејзини деривати во крајниот производ. Тие остатоци не смеат да претставуваат ризик по здравјето и немаат никаков технолошки ефект врз крајниот производ;
26. „јонизирачко зрачење“ е електромагнетно, честично и секое друго зрачење кое во интеракција со материјата директно или индиректно произведува парови на позитивно или негативно наелектризирани јони;
27. „масовни угостителски активности“ се активности на подготовка на органски производи во ресторани, медицински установи, кантини и други слични угостителски дејности во смисла на места за продажба или достава на храна до крајниот потрошувач;
28. „редовно производство“ е начин на организирање земјоделско производство со примена на синтетски создадени пестициди за заштита на здравјето на растенијата и контрола над појавата од плевели, додавање растворливи форми од хранливи материи во форма на вештачки ѓубриња и кои се во спротивност со принципите и начелата на органското земјоделско производство;
29. „Листа на ѓубриња и средства за подобрување на својствата на почвата“ е Листа на препарати и ѓубриња одобрени за користење во органско земјоделско производство на територијата на Европската унија (во натамошниот текст: ЕУ) со дефинирани услови во одлука за користење, објавени согласно со Анексот 1 од Регулативата 889/2008 донесена од страна на Комисијата на Европската Заедница;
30. „Листа на производи за заштита на растенијата“ е Листа на производи за заштита одобрени за користење во органско земјоделско производство на територијата на ЕУ со дефинирани услови во одлука за користење, објавени согласно со Анексот 2 од Регулативата 889/2008 донесена од страна на Комисијата на Европската Заедница;
31. „Листа на средства за чистење и дезинфекција“ е Листа на средства за чистење одобрени за користење во органско земјоделско производство на територијата на ЕУ со дефинирани услови во одлука за користење, објавени согласно со Анексот 7 од Регулативата 889/2008 донесена од страна на Комисијата на Европската Заедница;
32. „Листа на крмни сировини“ е Листа на сировини за исхрана на добитокот на територијата на ЕУ со дефинирани услови во одлука за користење, објавени согласно со Анексот 5 од Регулативата 889/2008 донесена од страна на Комисијата на Европската Заедница;
33. „Листата на додатоци во добиточната храна и други материи кои се користат во исхраната на животните“ е Листа на додатоци и материи одобрени за користење во органско земјоделско производство на територијата на ЕУ со дефинирани услови во одлука за користење, објавени согласно со Анексот 6 од Регулативата 889/2008 донесена од страна на Комисијата на Европската Заедница;
34. „Листа на производи и супстанции кои се користат во процесот на производство на органски преработена храна“ е Листа на производи и супстанции кои се користат во преработката на органските производи одобрени за користење во органско земјоделско производство на територијата на ЕУ со дефинирани услови во одлука за користење, објавени согласно со Анексот 8 од Регулативата 889/2008 донесена од страна на Комисијата на Европската Заедница;
35. „Листа на состојки кои не биле произведени според принципите на органското земјоделство“ е Листа на состојки одобрени за користење во органско земјоделско производство на територијата на ЕУ со дефинирани услови во одлука за користење,

објавени согласно со Анексот 9 од Регулативата 889/2008 донесена од страна на Комисијата на Европската Заедница;

36. „производи за заштита на растенијата“ се активни материи и подготовки кои содржат една или повеќе активни материи составени во форма во која тие се доставени до корисникот, а се наменети за:

- заштита на растенија и растителни производи од сите штетни организми, или за спречување на дејството од овие организми, доколку наведените супстанции или подготовки не се поинаку дефинирани;
- влијание врз животните процеси на растенијата на поинаков начин отколку како хранливи материи како што се регулаторите на раст;
- конзервирање на растителните производи, кои со други акти не се забранети за употреба во органското производство;
- уништување на непожелни растенија и
- уништување на делови од растенија и контрола/спречување на раст и развој на непожелни растенија.

37. „супстрат“ претставува материја на која се организира производство во чиј состав влегуваат материи со органско потекло.

Годишна програма за поддршка на развојот на органското земјоделско производство Член 9

(1) За поттикнување и развој на органското земјоделско производство Владата на Република Македонија донесува годишна програма.

(2) Со програмата од став (1) на овој член се утврдуваат мерките за поддршка и развој на органското земјоделско производство како и обемот на средствата за нивно извршување.

(3) Средства за финансирање на програмата од став (1) на овој член се обезбедуваат од:

- Буџетот на Република Македонија,
- донации, кредити и
- други приходи.

Правила и постапки за производство и употреба на семенски и саден материјал Член 16

(1) Семенскиот и саден материјал кој се употребува во органското растително производство мора да биде произведен според принципите на органското земјоделско производство.

(2) Во време на преод доколку органски репродуктивен материјал не е достапен на пазарот во Република Македонија може да се користи семенски и саден материјал од неорганско потекло, над кој не е спроведен третман со производи за заштита кои не се дозволени за употреба во органското земјоделско производство и само со одобрување на контролното/сертификациското тело. Корисникот треба да приложи доказ дека немаал на располагање органски материјал.

(3) Министерството, врз основа на годишните извештаите од контролните/сертификациските тела објавува годишна Листа на репродуктивен растителен материјал од видови кои се наоѓаат во редовно производство кои можат да се употребат во органското растително производство.

(4) При производството на семенски и саден материјал за органското растително производство, едногодишните култури матичните растенија треба да бидат со најмалку едногодишно одгледување, а за повеќегодишните култури најмалку две сезони на одгледување.

Собирање на самоникнати растенија и пакување, превоз и складирање на органски производи

Член 18

(1) Собирањето на самоникнати растенија и нивни делови, кои растат во природни услови во шуми и во земјоделски области се смета како постапка на органско земјоделско производство доколку:

- регионите на собирање во период не пократок од три години пред вршењето на собирањето не биле третирани со средства кои не се дозволени за употреба во органското земјоделско производство;
- практиките на собирање не ја дестабилизираат животната средина и не влијаат негативно на одржливоста на видовите кои се собираат во регионите на собирање; и
- субјектот поседува потврда дека регионите во период не пократок од три години пред вршењето на собирањето не биле третирани со средства кои не се дозволени за употреба во органското земјоделско производство.

(2) Потврдата од став (1), алинеја 3 на овој член ја издава Министерството по барање на субјектите.

(3) Формата и содржината на потврдата, начинот на нејзиното издавање, како и постапката за собирање, пакување, превоз и складирање на органски производи поблиску ги пропишува министерот.

Правила за размножување

Член 22

(1) Размножувањето на животните во органското сточарско производство се врши со природен припуст или вештачко осеменување, при што предност има природниот начин на размножување.

(2) Размножувањето не смее да биде поттикнувано со употреба на хормони или слични материи, освен во случаи кога се работи за ветеринарно-медицински терапевтски третман кај индивидуалното животно.

(3) Други форми на вештачко размножување, како што е ембрио-трансферот смеат да се користат само во случај на загрозување на изворните раси .

Правила за исхрана на добитокот

Член 23

(1) Најголемиот дел од добиточната храна треба да потекнува од стопанството каде се чува добитокот или од други стопанства кои ги применуваат правилата и постапките за органско земјоделско производство.

(2) Хранењето на животните треба да биде во сообразност со нивните потреби во зависност од фазата од нивниот развој.

(3) Храната на животните треба да ги содржи сите хранливи состојки кои обезбедуваат рамномерен раст и развој и добро здравје.

(4) На животните треба да им бидат достапни свежа вода и храна во текот на целиот ден.

(5) Животните треба да се хранат со органски произведена храна од сопственото стопанство или со купена храна од друго стопанство што произведува органска добиточна храна, како и согласно став (15) од овој член.

(6) Со исклучок кај пчелите, добитокот треба да има постојан пристап до пасиштата и кабата храна.

(7) Најмалку 60% од вкупните суви материи во дневните оброци треба да потекнуваат од волуминозниот дел, од свежата трева, сено или силажа.

(8) Контролното/сертификациското тело може да дозволи употреба на волуминозна крма до 50% од вкупните суви материи во оброк за грла кои се наоѓаат во млечно производство во текот на првите три месеци на лактација.

(9) При хранење на свињи и живина, волуминозната храна, свежата или сувата, силажата треба да биде застапена најмалку 10% од вкупните суви материи во дневните оброци.

(10) Неорганските хранливи материи од растително, животинско и минерално потекло, додатоците во храната, како и одредени производи кои се користат во процесот на исхраната и преработката, може да бидат употребени доколку се наоѓаат на Листата на крмни суровини и Листата на додатоци во добиточната храна и други материи кои се користат во исхраната на животните.

(11) Министерот објавува Листата на крмни суровини и Листата на додатоци во добиточната храна и други материи кои се користат во исхраната на животните.

(12) Храната на животните не смее да содржи поттикнувачи на раст и синтетски аминокиселини.

(13) Цицалчињата се хранат со природно, по можност со мајчиното млеко.

(14) При исхраната на цицалчињата не смее да се употребува млеко во прав.

(15) При исхрана на добитокот со храна добиена од површини во преоден период, учеството на оваа храна во дневните оброци изнесува:

- до 30% од храната во дневниот оброк може да потекнува од површини во преоден период. Во случај кога преодната храна потекнува од производна единица од самото стопанство, овој процент може да се зголеми до 60%.

- до 20% од вкупното просечно количество на добиточна храна може да се обезбеди со напасување или косење на постојни пасишта или парцели со повеќегодишни фуражни култури во првата година од нивниот преоден период, под услов да се дел од истото стопанство и да не биле дел од органска производна единица од тоа стопанството во изминатите пет години.

(16) Кога се користи преодна храна и храна од парцели во првата година од нивниот преоден период, вкупно комбинираното процентуално учество на таквата добиточна храна не смее да го надмине најголемото дозволено процентуално учество утврдено во став (15), алинеја 1 од овој член.

Правила за спречување на болести кај животните и ветеринарен третман

Член 24

(1) Спречувањето на болестите кај животните се заснова врз избор на видови и раси, висок квалитет на добиточната храна, редовно движење, соодветна густина на стадото, како и хигиенски услови во просториите за сместување. Одгледувањето на животните треба да биде насочено кон постигнување на високо ниво на отпорност кон болести и спречување од појава на инфекции. Сите постапки на одгледување, треба да придонесат кон постигнување добра здравствена состојба и благосостојба на животните.

(2) Благосостојбата на животните е одлучувачка при изборот на начинот на лекување на болеста. За да се одбегне страдањето на животните лекувањето треба да започне без одлагање.

(3) Во случаи кога фитотерапевтските, хомеопатските и другите природни производи не ја подобруваат здравствената состојба на животното, може да се употребат хемиски синтетизирани алопатски ветеринарни производи, вклучувајќи и антибиотици.

(4) Сите лекувани животни на органската сточарска единица треба да бидат обележани и заведени во книга за водење евиденција на ветеринарни третмани.

(5) Формата, содржината, начинот и постапката за водење на евиденцијата на ветеринарни интервенции од став (4) на овој член, ги пропишува министерот.

(6) Периодот на каренца помеѓу последното применување на алопатски ветеринарен лек и производство на органски произведена храна од таквите животни е два пати подолг од периодот на каренца пропишан од производителот, а доколку истиот не е специфициран тогаш изнесува 48 часа.

(7) Дозволена е употреба на третмани поврзани со заштитата на здравјето на луѓето и животните согласно закон.

(8) Начинот на одгледувањето на животните треба да ја исклучи можноста од појава на болести кај животните при промена на условите на производство. Кога лечењето на животни е неопходно, се дава предност на природните методи и лекови.

(9) Со исклучок на вакцинирање, лекување против паразити и задолжително истребување, кога животното или група животни се лекуваат со хемиски синтетизирани алопатски медицински средства или антибиотици во повеќе од три наврати во рок од 12 месеци, или повеќе од еднаш доколку производниот животен циклус им трае помалку од една година, таквите животни или производите од нив не може да се продаваат како органски и животните треба да поминат низ преодниот период согласно член 36, став (4) од овој закон.

Правила за чување на добитокот

Член 25

(1) Добитокот кој се одгледува според правилата и начелата на органското производство треба да се чува одделно од добитокот кој се наоѓа во систем на редовно производство.

(2) По исклучок, напасувањето на органска површина од страна на органски одгледуван добиток и на добиток во систем на редовно производство е дозволено доколку животните не произведуваат повеќе од 170 kg азот по грло и хектар производна површина.

(3) Забрането е врзување или изолација на добитокот, освен на индивидуални животни во ограничен временски период, поради безбедност, благосостојба или ветеринарно-здравствени причини.

Исхрана на риби, ракообразни животни, мекотелни школки и други животни кои се хранат со природен планктон

Член 32

(1) Рибите и ракообразните животни мора да се хранат со храна соодветна на прехранбените потреби на животното во секоја фаза од неговиот развој.

(2) Растителниот дел од храната мора да биде со органско потекло, а протеинскиот дел добиен од водни животни треба да потекнува од рибници кај кои се применуваат правилата на одржливо користење.

(3) Исхраната на животните од став (1) на овој член треба да биде избалансирана во согласност со нутритивните потреби на организмите, при што треба да се користат само крмни сировини од органско производство, на начин кој овозможува природно однесување при хранење, со минимално губење на храната во околината.

(4) За исхрана на животните од став (1) на овој член може да се употребат делови од храна од растително неорганско потекло, храна со животинско и минерално потекло, додатоци на храна, одредени производи кои се користат во процесот на исхраната на животните, помошни средства при преработка и производство на храната, само доколку

составните делови со кои се хранат животните и се произведува храната се на Листата на крмни сировини.

(5) Исхраната на животните од став (1) на овој член треба да се врши без употреба на поттикнувачи на раст и синтетски аминокиселини.

(6) Мекотелни школки и други животни кои се хранат со филтрирање на храната треба да ги примаат сите хранливи материји по природен пат, освен во случаи на одгледување на подмладок кој се одгледува во мрестилишта и одгледувалишта.

(6) Мекотелни школки и други животни кои се хранат со филтрирање на храната треба да ги примаат сите хранливи материји по природен пат, освен во случаи на одгледување на подмладок кој се одгледува во мрестилишта и одгледувалишта.

Правила за премин од редовно во органско земјоделско производство
(преоден период)

Член 36

(1) Почетокот на преодниот период се смета од датумот на извршување на првата стручна контрола од страна на контролно/сертификациското тело.

(2) При одгледување на растенија и производство на растителни производи преодниот период изнесува:

- најмалку две години кај поледелските култури;
- најмалку шест месеци за природните пасишта и ливади и
- најмалку три години за насадите во лозарството и овоштарството.

(3) Во случаите кога за одредено земјиште е издадена потврда согласно член 18, став (1) од овој закон како и во други случаи во кои со сигурност може да се докаже дека одредено земјиште три или повеќе години не било во употреба или при управувањето на земјиштето биле применети правилата и постапките за органско земјоделско производство, времетраењето на преодниот период од став (2) од овој член може да биде намалено.

(4) Во случаи кога ќе се утврди дека земјиштето било загадено со средства кои не се дозволени за употреба во органско земјоделско производство, времетраењето на преодниот период од став (2) од овој член се продолжува.

(5) Пред да се започне со преоден преод во органското сточарско производство, земјоделските површини кои се користат за производство на храна за животни претходно треба да ги задоволуваат правилата за органско растително производство, согласно став (2) од овој член.

(6) Ако сточарскиот производ се става на пазар како органски, животните треба да се чуваат согласно правилата и постапките за органско сточарско производство и тоа најмалку:

- 12 месеци за говеда и коњи, ако се одгледуваат за производство на месо или во сите случаи 3/4 од нивниот дотогашен живот;
- 6 месеци за мали преживари и свињи;
- 10 недели за живина за производство на месо, набавена на возраст до три дена и
- 6 недели за живина за производство на јајца.

(7) Органското производство во пчеларството се воспоставува година дена по преодниот период. Во текот на истиот, потребно е во кошниците да се изврши замена на пчелниот восок. Новиот восок треба да потекнува од органско пчеларско производство, освен ако контролното/сертификациско тело даде согласност дека не е можна набавка на восок со такво потекло под услов истиот да потекнува од медените капачиња.

(8) Преодниот период во производните единици во аквакултурното производство трае две години, во кој период треба да се почитуваат правилата и постапките за органско сточарско производство.

(9) Во текот на преодниот период, се применуваат сите правила и постапки за органско земјоделско производство утврдени со овој закон.

Општи правила и постапки во процесот на подготвување на храна

Член 39

(1) Подготвувањето на преработена органска храна мора да се одвива во време и место различно од времето и местото каде се подготвува неорганска храна.

(2) Составот на органската преработена храна треба да ги исполнува следните услови:

(а) органски преработена храна мора да е произведена главно од состојки од земјоделско потекло, при што во процесот на анализа додадената вода и готварска сол не се земаат предвид;

(б) во органската преработена храна дозволена е употребата на додатоци, помошни средства при преработката, додатоци за вкус и мирис, вода, сол, подготовки од микроорганизми и ензими, минерали, елементи во трагови, витамини, како и аминокиселини и други микрохранливи состојки во прехранбените производи за одредени хранливи вредности во случај кога производителите не се во состојба да набават храна само од органско потекло и доколку истите се наоѓаат во природата и може да поминале само низ механички, физички, биолошки, ензимски или микробиолошки процеси, освен кога тие процеси и супстанции од такви извори не се достапни на пазарот во доволни количини или со потребен квалитет;

(в) состојка со органско потекло не може да биде во состав на органската преработена храна ако во исто време, во оваа храна е содржана идентична состојка која потекнува од обично земјоделско производство или од производство во преод и

(г) органската преработена храна произведена од култури во период на преод, мора да содржи само една растителна состојка од земјоделско потекло.

(3) Постапките за производство на органски преработена храна ги пропишува министерот, а Листата на производи и супстанции кои се користат во процесот на производство на органски преработена храна ја објавува министерот во „Службен весник на Република Македонија“.

Исклучоци во правилата кои се однесуваат на органското земјоделско производство

Член 41

Исклучоците во правилата кои се однесуваат на органското земјоделско производство треба да бидат сведени на минимум, а каде е соодветно да бидат и временски ограничени и може да се утврдат само во следниве случаи:

- кога нивната примена е неопходна за почеток или одржување на органско земјоделско производство на имоти кои се соочуваат со климатски, географски односно структурни ограничувања;

- кога е потребно да се обезбеди пристап до добиточна храна, семенски и саден материјал, живи животни и други влезни репроматеријали на фарма, а кога истите се недостапни на пазарот во органска форма;

- кога е потребно да се обезбеди пристап до состојки од земјоделско потекло, а кога истите се недостапни на пазарот во органска форма;

- кога нивната употреба е неопходна за разрешување на специфични проблеми поврзани со одгледувањето на добиток според правилата и постапките на органското сточарско производство;

- кога е неопходна употреба на специфични производи и материи во процесот на преработка од член 39, став (2), точка (б) од овој закон, со цел организирање производство на добро познати прехранбени производи во органска форма;
- кога времените мерки се неопходни за да се овозможи продолжување или повторен почеток на органското производство во случај на катастрофи и
- кога употребата на додатоци во храната и на други материи која е утврдена во член 39, став (2), точка (б) од овој закон, или на додатоци за добиточната храна и други материи кои се наоѓаат на Листата на додатоци во добиточната храна и други материи кои се користат во исхраната на животните и Листата на производи и супстанции кои се користат во процесот на производство на органски преработена храна е неопходна, а тие материи се недостапни на пазарот во поинаква форма освен како произведени од ГМО.

VI. ОЗНАЧУВАЊЕ

Употреба на термини кои се однесуваат на органското земјоделско производство

Член 42

(1) Ознаката и рекламирање под терминот „органско“ може да користи само производител кој при производството применува правила и постапки за органско земјоделско производство утврдени со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон.

(2) Употребата на слични термини, независно дали се работи за сировина или готов производ во процесот на производство на храна или добиточна храна, како "еко", "био" и "еколошки" како и сите префикси, суфикси, кратенки или нивни комбинации и сите термини изведени од терминот органско кои може да го доведат во заблуда потрошувачот по прашање на видот на производството е забранета.

(3) Терминот „органско“ може да се употреби при преработка на органските производи, доколку преработената храна е во согласност со член 38, член 39, став (1) и став (2), и член 40 од овој закон.

Означување на органски производи

Член 43

(1) Ознаката „органско“ од член 42, став (1) од овој закон означува:

- начин на производство, а не ниво на квалитет од добиениот производ;
- употреба на сертифицирани органски производи по претходно добиена согласност од контролното/сертификациско тело кое врши стручна контрола и
- тип на производството, период на преод и органски производ.

(2) Ознаката од член 42, став (1) од овој закон нема да се употребува за производ за кој при одбележувањето или рекламирањето е назначено дека содржи ГМО, се состои од ГМО или е произведен од ГМО.

(3) При означување и рекламирање на живи или непреработени земјоделски производи, термините кои се однесуваат на методот на органско земјоделско производство може да се употребуваат во дополние, ако сите состојки на тој производ се произведени согласно правилата и постапките за органско земјоделско производство утврдени во овој закон.

Национална и приватни ознаки за органски производ и производ во преод

Член 44

(1) Националната ознака за органски производ и националната ознака за производ во преод задолжително се наоѓа на секој од производите кои се произведени во согласност со одредбите на овој закон.

(2) Формата, содржината и бојата на националните ознаки од став (1) на овој член ги пропишува министерот.

(3) При означување, претставување и рекламирање на производи кои ги исполнуваат барањата утврдени согласно овој закон, освен национална ознака за органски производ или национална ознака за производ во преод, дозволено е истакнување и на приватни ознаки за органски производ.

Стручна контрола во органското земјоделско производство

Член 46

(1) Стручната контрола во органското земјоделско производство ја врши контролно/сертификациско тело кое претставува домашно или странско правно лице кое има основано подружница на територијата на Република Македонија овластено од министерот за вршење на стручна контрола во органското земјоделско производство.

(2) Контролното/сертификациско тело за да добие овластување од став (1) на овој член треба да ги исполнува следниве услови:

- да има вработено најмалку две лица со високо образование од областа на земјоделството, шумарството, ветеринарството, биотехнологијата или технолошките науки, кои имаат најмалку две години работно искуство во областа на органското земјоделско производство;
- да располага со соодветни простории и опрема;
- да е акредитирано за сертификација на органското земјоделско производство од страна на Институтот за акредитација на Република Македонија, согласно барањата за акредитација на сертификациски тела за производи, или да е во процес на акредитација под услов да истата да ја стекне најдоцна до една година од доставувањето на барањето за акредитација;
- да ја стави на увид на Министерството својата организациска структура;
- да не врши советодавна активност за субјектите над кои врши контрола и
- нивната активност да не е во спротивност со Законот за спречување судир на интереси.

(3) Начинот и постапката за вршење на стручна контрола во органското земјоделско производство поблиску ги пропишува министерот.

Обврски на контролно/сертификациско тело спрема министерството

Член 47

(1) Контролното/сертификациско тело е должно:

- да овозможи на Министерството и на Државниот инспекторат за земјоделство непречен пристап до своите канцеларии и простории, обезбеди документација и информации што Министерството смета дека се неопходни за исполнување на неговите обврски, согласно овој закон;
- да го стави на јавен увид преку интернет страната на Министерството, ценовникот според кој врши наплата на услугите;
- да ја најави цената на услугите најмалку една година однапред;
- секоја година, најдоцна до 31 јануари доставува годишен извештај за извршените контроли до 31 декември претходната година, како и за пократки временски периоди по барање на Министерството и

- да го достави на увид договорот со овластената лабораторија со која има склучено договор за соработка.

(2) Формата и содржината на годишниот извештај од став (1) алинеја 4 од овој член ги пропишува министерот.

Обврски на контролно/сертификациско тело и субјектите

Член 48

(1) Субјектите и контролното/сертификациско тело склучуваат договор за вршење на стручна контрола.

(2) Контролното/сертификациско тело кое врши стручна контрола води и чува евиденција за субјектите и врз основа на податоците од евиденцијата и контролата, издава сертификат дека производот или процесот на производство на истиот е во согласност со правилата и постапките утврдени со овој закон.

(3) Субјектите и контролното/сертификациско тело се должни да водат и ја чуваат евиденцијата за своето производство на органски производи и извршените контроли.

Решение за овластување

Член 50

(1) Министерот издава решение за овластувањата согласно член 46, став (1) и член 49 од овој закон.

(2) Министерството води евиденција на контролни/сертификациски тела на кои е издадено решение од став (1) и овластените стручно научни установи или други правни лица за вршење на анализи и суперанализи во органското земјоделско производство.

(3) Начинот на издавање на овластувањата од став (1) од овој член, потребната документација, формата, содржината и начинот на водење на евиденцијата од став (2) од овој член ги пропишува министерот.

(4) Министерот со решение ќе го одземе овластувањето и ќе ги избрише од евиденцијата контролното/сертификациско тело и овластените стручно научни установи или други правни лица за вршење на анализи и суперанализи во органското земјоделско производство за кои ќе утврди дека престанале да ги исполнуваат условите предвидени во член 46, став (2) и член 49 од овој закон.

(5) Министерот со решение ќе го одземе овластувањето и ќе ги избрише од евиденцијата контролното/сертификациско тело доколку не ги доставува бараните податоци на начин и рок определен од Министерството.

(6) Против решението од став (4) и (5) на овој член може да се поднесе жалба до Комисијата на Владата на Република Македонија за решавање во управни работи од областа на земјоделството.

Вршење инспекциски надзор

Член 52

(1) Надзор над спроведувањето на одредбите на овој закон и прописите донесени врз основа на истиот, врши Министерството.

(2) Инспекциски надзор врши Државниот инспекторат за земјоделство преку државните инспектори за земјоделство и државните фитосанитарни инспектори (во понатамошниот текст: инспектори) и Управата за ветеринарство преку официјални ветеринари.

(3) Инспекциски надзор се врши на: граничен премин или друго место определено или одобрено од царинскиот орган, површините, капацитетите за подготовка, преработка

и доработка во сите фази, места каде се одвива складирање и чување на органските производи, деловните, просториите и местата каде се одвива промет на големо и на мало со органски производи, транспортни средства при вршење превоз на органски производи и на евиденцијата што ја водат субјектите за своето органско производство.

(4) Субјектите се должни да им овозможат на инспекторите непречено вршење на инспекцискиот надзор.

Утврдување неправилности при работата

Член 53

(1) Ако при вршење на надзорот инспекторот утврди непочитување на одредбите од овој закон, како и на поблиските прописи, донесени врз основа на овој закон, од страна на субјектот или контролното/сертификациско тело, со решение, ќе наложи отстранување на недостатоците во определен временски рок.

(2) Субјектот или контролното/сертификациско тело, од став (1) на овој член, се должни писмено да го известат инспекторот за отстранетите неправилности, утврдени со решението.

(3) Ако при вршењето на преглед на органскиот производ од увоз, инспекторот од граничниот премин или друго место определено или одобрено од царинскиот орган, утврди дека пратката не е пропратена со потребните сертификати или друга пропратна документација, со решение ќе го задолжи увозникот, во одреден рок да го отстрани недостатокот или да ја врати пратката назад.

(4) Доколку увозникот не постапи по задолжение од решението, инспекторот ќе ги одземе или комисијски ќе ги уништи, органските производи, амбалажата и друг материјал за пакување, во присуство на службено лице од царинскиот орган и од Министерство за внатрешни работи.

(5) Трошоците за уништување на органските производи, амбалажата и друг материјал за пакување, се на товар на увозникот.

(6) Против решението од став (3) на овој член, може да се поднесе жалба во рок од осум дена, од денот на приемот на решението, преку инспекторот до министерот.

(7) Жалбата изјавена против решението на инспекторот, не го одлага неговото извршување, освен ако со него може да настане материјална штета која не може да се надомести.

Земање примероци за анализа и суперанализа

Член 55

(1) Заради потврдување дека производот е органски, инспекторите можат да земаат примероци за анализа и суперанализа.

(2) Трошоците за земањето и испитувањето на мострите ги поднесува субјектот кој произведува, става во промет или увезува органски производи, доколку се утврдат неправилности на страна на тоа лице.

IX. ПРЕКРШОЧНА ПОСТАПКА, ПОСТАПКА ЗА ПОРАМНУВАЊЕ И ПОСРЕДУВАЊЕ

Прекршочни одредби

Член 58

(1) Глоба во износ од 3 000 евра до 5 000 евра во денарска противвредност, ќе му се изрече за прекршок на правно лице ако:

-употребува ГМО во органско производство (член 12, став 1);

-употребува јонизирачко зрачење за третман на органска или добиточна храна или сировини кои се употребуваат во органска или добиточна храна (член 13);

-употребува производи и супстанции, препарати, ѓубриња и производи за заштита на растенија кои не се дозволени за употреба во органското производство (член 15);

-употребува семенски и саден материјал од неорганско потекло на кој е спроведен третман со производи за заштита на растенија кои не се дозволени средства за употреба во органско земјоделско производство, како и употребува средства за чистење и дезинфекција кои не се дозволени за употреба на органско земјоделско производство (член 16);

-за производство на печурки користи супстрати спротивно на (член 17);

-собира самоникнати растенија и нивни делови спротивно на (член 18);

-не ги почитува правилата за одгледување и условите за сместување на животните (член 21);

-не се почитуваат правилата за размножување (член 22);

-не се почитуваат правила за исхрана на добиток во органско производство (член 23);

-добитокот со органски статус не го чува одделно од останатиот добиток (член 25);

-не се почитуваат услови за органско пчеларско производство (член 28);

- постапува спротивно на одредбите од членот 29 на овој закон;

-употребува подмладок од водни животни кои не потекнуваат од органска производна единица (член 30);

-за исхрана на риби и ракообразни животни употребува поттикнувачи на раст и синтетски аминокиселини (член 32, став 5);

-не ги исполнува условите од член 35, став (1);

-не ја запазува постапката за премин од редовно во органско земјоделско производство (член 36);

-не се почитуваат општи правила за производство на преработена добиточна храна (член 38);

-неовластено употребува термини кои се однесуваат на органско земјоделско производство (член 42);

-означува органски производи спротивно на (член 43);

-не употребува национална ознака за органски производ и за производ во преод (член 44);

- постапува спротивно на одредбите од член 45 на овој закон;

-не го почитува начинот и постапката за вршење на стручна контрола во органското производство (член 46);

- постапува спротивно на одредбите од член 47 на овој закон;

-не води и не ја чува евиденцијата на производителите односно преработувачите (член 48, став 2);

- издава сертификат за производ кој не ги исполнува условите за органско производство и преработка (член 48, став 2);

-субјектите не водат и не ја чуваат евиденцијата за своето производство на органски производи (член 48, став 3);

-увезува органски производи спротивно на (член 51)

-не постапува по решение на инспекторот спротивно на (член 53, став 1);

(2) Глоба од 1 500 до 2 000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице, за прекршок од став 1 од овој член.

(3) За прекршок од став 1 од овој член, освен глоба на правното лице ќе му се изрече и прекршочна санкција забрана за вршење на дејност во траење од шест месеци до една година.

Член 59

(1) Глоба во износ од 1 000 евра до 1 500 евра во денарска противвредност, ќе му се изрече за прекршок на физичко лице ако:

- употребува Г.М.О во органско производство (член 12, став 1);
- употребува јонизирачко зрачење за третман на органска или добиточна храна или сировини кои се употребуваат во органска или добиточна храна (член 13);
- употребува производи и супстанции, препарати, ѓубриња и производи за заштита на растенија кои не се дозволени за употреба во органското производство (член 15);
- употребува семенски и саден материјал од неорганско потекло на кој е спроведен третман со производи за заштита на растенија кои не се дозволени средства за употреба во органско земјоделско производство, како и употребува средства за чистење и дезинфекција кои не се дозволени за употреба на органско земјоделско производство (член 16);
- за производство на печурки користи супстрати спротивно на (член 17);
- собира самоникнати растенија и нивни делови спротивно на (член 18);
- не ги почитува правилата за одгледување и условите за сместување на животните (член 21);
- не се почитуваат правилата за размножување (член 22);
- не се почитуваат правила за исхрана на добиток во органско производство (член 23);
- добитокот со органски статус не го чува одделно од останатиот добиток (член 25);
- не се почитуваат услови за органско пчеларско производство (член 28);
- постапува спротивно на одредбите од членот 29 на овој закон;
- употребува подмладок од водни животни кои не потекнуваат од органска производна единица (член 30);
- за исхрана на риби и ракообразни животни употребува поттикнувачи на раст и синтетски аминокиселини (член 32, став 5);
- не ги исполнува условите од член 35, став (1);
- не ја запазува постапката за премин од редовно во органско земјоделско производство (член 36);
- не се почитуваат општи правила за производство на преработена добиточна храна (член 38)
- неовластено употребува термини кои се однесуваат на органско земјоделско производство (член 42);
- означува органски производи спротивно на (член 43);
- не употребува национална ознака за органски производ и за производ во преод (член 44);
- постапува спротивно на одредбите од член 45 на овој закон;
- не го почитува начинот и постапката за вршење на стручна контрола во органското производство (член 46);
- постапува спротивно на одредбите од член 47 на овој закон;
- не води и не ја чува евиденцијата на производителите односно преработувачите (член 48, став 2);
- издава сертификат за производ кој не ги исполнува условите за органско производство и преработка (член 48, став 2);
- субјектите не водат и не ја чуваат евиденцијата за своето производство на органски производи (член 48, став 3);
- увезува органски производи спротивно на (член 51)
- не постапува по решение на инспекторот спротивно на (член 53, став 1);

Член 60

Покрај глобата за прекршоците од член 58 и 59 на овој закон може да се изрече и посебна прекршочна мерка, одземање на предметите што се употребени за извршување на прекршокот или се прибавени, односно настанале со извршување на прекршокот.